

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 4 март 2024 г.
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители (II част)/Съвета
Относно:	Социални инвестиции и реформи за устойчиви икономики – Инвестиране в хората с цел повишаване на производителността и перспективите за растеж

Приложено се изпраща на делегациите бележка, изготвена от председателството с оглед на ориентационния дебат на заседанието на Съвета по икономически и финансови въпроси на 12 март 2024 г., озаглавен „Социални инвестиции и реформи за устойчиви икономики“, на която бяха поканени и министрите на заетостта и социалните въпроси.

СОЦИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ И РЕФОРМИ ЗА УСТОЙЧИВИ ИКОНОМИКИ

– Инвестиране в хората с цел повишаване на производителността и перспективите за растеж –

Социално-икономически контекст

ЕС е изправен пред значително предизвикателство за конкурентоспособността – не само по отношение на начина, по който се конкурираме в световен мащаб, но и по отношение на укрепването на нашия вътрешен пазар. Въпреки че производителността е основният двигател на конкурентоспособността и растежа, през последното десетилетие средният растеж на производителността в ЕС остана в застой, наред с продължаващите предизвикателства по отношение на издръжката на живота¹. След икономическото възстановяване, настъпило след кризата с COVID-19, през 2023 г. икономическият растеж беше възпрепятстван и икономиката на ЕС започна 2024 година на по-слаба позиция от очакваното. Пазарът на труда в ЕС обаче остава силен, като равнището на заетост достигна рекордно високото си равнище от 75,4% през 2023 г.

Въпреки общите положителни резултати пазарите на труда са изправени пред исторически висок недостиг на работна ръка и умения. Този недостиг представлява пречка за производителността и потенциала за растеж, както и за екологичната и цифровата трансформация на икономиката. Необходими са реформи и инвестиции, за да се гарантира, че недостигът на работна ръка и умения и несъответствията се преодоляват по подходящ начин по време на прехода към цифрова и неутрална по отношение на въглеродните емисии икономика на ЕС².

¹ Вж. Годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г.

² Вж. Съвместния доклад за заетостта за 2024 г.

Справянето с предизвикателството пред конкурентоспособността е главен приоритет за белгийското председателство и вероятно ще продължи да бъде основен акцент в следващата стратегическа програма. Недостигът на работна ръка и умения оказва отрицателно въздействие върху производителността, като по този начин възпрепятства конкурентоспособността и перспективите за бъдещ икономически растеж на Европа.

Екологичната и цифровата трансформация на икономиката на ЕС поражда значителни нужди от повишаване на квалификацията и преквалификация и предизвикателства пред работната сила по отношение на качествените работни места и условията на труд, за да остане пригодна за пазара на труда на бъдещето. Същевременно продължаващите неравенства и териториалните различия, включително по отношение на достъпа до услуги от общ интерес, качественото образование и развитието на умения, продължават да пречат на определени групи от населението да развият пълния си потенциал. Паралелно с това се очаква бързото застаряване на населението на Европа да доведе до значително намаляване на работна сила през следващите години, което ще има отрицателни последици и по отношение на предлагането на работна ръка и умения, докато ЕС изостава от други географски райони по отношение на способността си да привлича висококвалифицирани работници от трети държави. Всичко това изисква новаторски подходи към политиките, които признават инвестирането в хората като ключов актив за Европа.

В този контекст на 28 ноември 2023 г. Съветът в състав EPSCO одобри [Становището](#)³ на Комитета по заетостта и на Комитета за социална закрила **относно добавената стойност на социалните инвестиции и ролята на Съвета EPSCO в управлението на европейския семестър. Социалните инвестиции се определят като публични разходи, свързани с инвестиции и реформи⁴, които в допълнение към постигането на социални цели се очаква да генерират възвръщаемост по отношение на икономическия растеж чрез въздействието си върху човешкия капитал и производителността, включително чрез по-силен капацитет за иновации и усвояване на нови технологии и/или предлагане на работна ръка⁵. Следователно социалните инвестиции включват:**

- **Учене през целия живот, повишаване на квалификацията и преквалификация на възрастното население, които спомагат за по-добро съгласуване на търсенето и предлагането на умения, с положителни последици за интеграцията на пазара на труда и потенциала за растеж.**

³ Док. 15418/2/23.

⁴ В областта на уменията, заетостта и политиките за приобщаване.

⁵ Следователно определянето на социалните разходи като инвестиции се извършва въз основа на тяхното въздействие върху растежа, което е предмет на настоящата бележка. Целта е да се набележат социалните мерки, които пряко допринасят за икономическия растеж. Това не означава, че други видове разходи са по-малко ценни.

- **Образование**, по-специално **качествено и достъпно образование и грижи в ранна детска възраст**, които спомагат за осигуряването на солидна основа за по-нататъшно учене на по-късен етап от живота за всички деца, като същевременно улесняват участието на техните родители на пазара на труда, по-специално като стимулират заетостта сред жените.
- **Активни политики за пазара на труда**, които улесняват навлизането на пазара на труда, както и намирането на подходящи кандидати и качествените работни места, и подпомагат прехода от едно работно място към друго (улесняване на структурните промени в икономиката), като по този начин насърчават приобщаващия и устойчив растеж.
- Политики за предотвратяване на заболявания, свързани с работата, и **интегриране на пазара на труда на хора с увреждания и/или работници след период на болест**.
- Реформи за **намаляване на сегментацията на пазара на труда** и реформи на **данъчните системи и системите за социална сигурност** за стимулиране на участието на пазара на труда и качествените работни места.

Измерване на икономическата възвръщаемост на социалните реформи и инвестиции

Отчита се потенциалът на някои социални реформи и инвестиции за икономическия растеж, но е необходимо да се проучи по-добре кой е най-добрият начин за оценяване на тази възвръщаемост, която зависи от конкретната им структура и от контекста на изпълнението. Количественото оценяване на тази възвръщаемост изисква солидни аналитични инструменти, административни данни и надеждни методики (като предварителни и последващи анализи, съпоставителни оценки на въздействието и анализи на разходите и ползите), а понастоящем държавите членки невинаги разполагат с административния капацитет да ги извършват. **Адекватните системи за мониторинг и оценка, както и подробните, надеждни и достъпни данни, са от основно значение за проследяването на ефикасността и ефективността на социалните реформи и инвестиции.**

С цел да се насърчи обменът на най-добри практики и взаимното обучение, Белгия и Испания, които председателстват Съвета на Европейския съюз между юли 2023 г. и юни 2024 г., създадоха също неформална работна група „Социални инвестиции“ (IWGSI) за подобряване на общото разбиране за въздействието на социалните реформи и инвестиции върху икономическия растеж и социалното сближаване⁶. В IWGSI бяха обсъдени две основни работни направления:

- Първото направление разглежда емпиричните доказателства за микро- и макровъзвращаемост на социалните реформи и инвестиции. В рамките на това работно направление IWGSI се съсредоточи върху активните политики за пазара на труда, образованието и грижите в ранна детска възраст и предоставянето на услуги;
- Второто направление се съсредоточи върху ефикасността и ефективността на тези политики. По-специално обсъжданията се съсредоточиха върху използването и наличието на инструменти за оценка на въздействието, върху статистическия капацитет и върху управлението и наличността на данни.

Значение за европейския семестър

Устойчивият и приобщаващ икономически растеж, създаването на работни места, финансовата стабилност и стабилните публични финанси са в основата на европейския семестър. Ключови цели на ЕС са намаляването на съотношенията на дълга и дефицитите до разумни равнища, като същевременно се обръща дължимото внимание на целите в областта на заетостта и социалните цели и се укрепва социалната и икономическата устойчивост и сближаването във възходяща посока. Ето защо осигуряването на добро проектиране и разбиране на потенциалното въздействие на социалните реформи и инвестиции върху икономическия растеж, фискалната устойчивост и социалната справедливост е от решаващо значение за оформянето на бъдещите икономически и социални политики и политики по заетостта по интегриран начин и за оптималното използване на публичните ресурси с оглед повишаване на производствения капацитет на нашите икономики.

⁶ В крайна сметка в дискусиите на IWGSI участваха представители на всички държави от ЕС, заедно с представители на Европейската комисия, комисията по заетост и социални въпроси на Европейския парламент и европейските социални партньори. Председателите на Комитета по заетостта и на Комитета за социална закрила бяха поканени да се присъединят от самото начало, а председателят на Икономическия и финансов комитет и председателят на Комитета за икономическа политика бяха поканени от декември 2023 г. нататък. Обобщение на основните констатации на IWGSI може да бъде намерено на следния адрес: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Въпроси към министрите:

1. Как виждате положителното въздействие на социалните реформи и инвестиции върху икономическия растеж и фискалната устойчивост? Какви неотдавнашни реформи в областта на заетостта и социалната сфера във Вашата държава членка са доказали, че допринасят за по-висок потенциал за растеж?
 2. Как може допълнително да се засили сътрудничеството между съставите на Съвета ECOFIN и EPSCO, за да се направи по-точна оценка на въздействието на социалните инвестиции и реформи върху икономическия растеж, фискалната устойчивост и социалното сближаване в контекста на европейския семестър?
-